

TEMA1:FORMULACIÓ I NOMENCLATURA DE QUÍMICA INORGÀNICA

Per aprendre a formular i a anomenar els compostos inorgànics, és imprescindible identificar els elements amb el seu símbol químic, a partir de la taula periòdica. A cada element d'un compost determinat se li assigna un nombre, anomenat **nombre d'oxidació**, que indica la quantitat d'electrons que l'àtom de l'element ha guanyat o ha perdut en aquest compost. El nombre d'oxidació va precedit del signe + si l'àtom ha perdut electrons i del signe - si n'ha guanyat.

Regles per determinar el nombre d'oxidació:

1. El nombre d'oxidació d'un element lliure és sempre zero. Per exemple, el nombre d'oxidació del fluor (F_2), del Hidrogen (H_2), del Oxigen (O_2), del clor (Cl_2) i del coure (Cu) és zero.
2. El nombre d'oxidació d'un ió monoatòmic és igual a la seva càrrega. Per exemple, el nombre d'oxidació del Br^- és -1 i el del ió ferro (III) Fe^{3+} és +3.
3. El nombre d'oxidació de l'oxigen és -2, excepte en els peròxids (com l'aigua oxigenada H_2O_2 o el peròxid de sodi Na_2O) que és -1.
4. El nombre d'oxidació de l'hidrogen és +1, excepte en alguns hidrurs, que és -1.
5. El nombre d'oxidació dels metalls alcalins (IA) és sempre +1, el dels elements del grup del beril·li (IIA) és sempre +2 i el de l'alumini és +3.
6. El nombre d'oxidació d'un element combinat amb un altre més electronegatiu és positiu, i, si està combinat amb un altre de més electropositiu, és negatiu. L'electronegativitat en general augmenta de esquerra a dreta i de baix a dalt en la taula periòdica.
7. En un compost neutre, la suma algebraica dels nombres d'oxidació dels àtoms que el formen és zero.
8. En un ió poliatòmic, la suma algebraica dels nombres d'oxidació dels àtoms que el formen és igual a la càrrega del ió. Per exemple, en el ió nitrat NO_3^{1-} aquesta suma val -1.

COMPOSTOS BINARIS : AB

S'anomenen: radical de l'element B acabat en -ur + de + nom de l'element A.
Per exemple: NaCl és el clorur de sodi.

Es formulen escrivint, l'element més electronegatiu a la dreta i el menys electronegatiu a l'esquerra.

□ **HIDRURS**: Combinacions binàries de l'hidrogen amb un altre element

- **Hidrurs de metalls**

Formulació: MH_m

Nomenclatura: Hidrur de + nom del metall

Exemples:

Formulació	Nomenclatura
LiH	Hidrur de liti
BaH ₂	Hidrur de bari
CrH ₂	Hidrur de crom (II) dihidrur de crom
CrH ₃	Hidrur de crom (III)

- **Hidrurs de no-metalls** (B, Si, C, Bi, Sb, As, P, N)

Tots aquests compostos reben noms particulars.

Formulació	Nomenclatura
NH ₃	Amoníac
PH ₃	Fosfina
AsH ₃	Arsina
SbH ₃	Estibina
BiH ₃	Bismutina
CH ₄	Metà
SiH ₄	Silà (tetrahidrur de silici)
BH ₃	Borà (trihidrur de bor)

- **Hidrurs de no-metalls de caràcter àcid** (Te, Se, S, At, I, Br, Cl, O, F)

Formulació	Nomenclatura
HF	Fluorur d'hidrogen
H ₂ O	Aigua
HCl	Clorur d'hidrogen

HBr	Bromur d'hidrogen
HI	Iodur d'hidrogen
H ₂ S	Sulfur d'hidrogen
H ₂ Se	Sel·lenur d'hidrogen
H ₂ Te	Tel·lerur d'hidrogen

- **Hidràcids**

- Són els compostos d'aquest últim grup formats per hidrogen amb els no-metalls dels grups VI i VII de la taula periòdica (F, Cl, Br, I, S, Se, Te). Les seves dissolucions aquoses son àcides, alliberen protons i formen l'anió corresponent. Per exemple:

L'àcid s'anomena amb l'arrel del nom de l'element i el sufix **-hídric**.

L'anió s'anomena amb l'arrel del nom de l'element i el sufix **-ur**.

HIDRÀCID	NOM	ANIÓ	NOM
HF _(aq)	Àcid fluorhídric	F ⁻	Ió fluorur
HCl _(aq)	Àcid clorhídric	Cl ⁻	Ió clorur
HBr _(aq)	Àcid bromhídric	Br ⁻	Ió bromur
HI _(aq)	Àcid iodhídric	I ⁻	Ió iodur
HCN _(aq)	Àcid cianhídric	CN ⁻	Ió cianur
H ₂ S _(aq)	Àcid sulfhídric	S ²⁻	Ió sulfur
H ₂ Se _(aq)	Àcid selenhídric	Se ²⁻	Ió seleniür
H ₂ Te _(aq)	Àcid tel·lurhídric	Te ²⁻	Ió tel·leriür

Pot ser que els tres darrers hidràcids, en ionitzar-se, només alliberin un sol protó; per tant, l'anió corresponent encara mantindrà un àtom d'hidrogen. Aquests anions s'anomenen amb la paraula **hidrogen-** com a prefix del nom de l'anió:

Formulació	Nomenclatura
HS ⁻	Ió hidrogensulfur
HSe ⁻	Ió hidrogenseleniür
HTe ⁻	Ió hidrogentel·luriür

Nota: La fórmula d'un hidràcid és la mateixa que la de l'hidrur corresponent. L'àcid és quan l'hidrur està en dissolució aquosa. Per distingir l'àcid de l'hidrur, s'afegeix el subíndex **(aq)**.

Formulació	HIDRUR	Formulació	HIDRÀCID
HF	Fluorur d'hidrogen	HF _(aq)	Àcid fluorhídric
HCl	Clorur d'hidrogen	HCl _(aq)	Àcid clorhídric
HBr	Bromur d'hidrogen	HBr _(aq)	Àcid bromhídric
HI	Iodur d'hidrogen	HI _(aq)	Àcid iodhídric
H ₂ S	Sulfur d'hidrogen	H ₂ S _(aq)	Àcid sulfhídric
H ₂ Se	Seleniür d'hidrogen	H ₂ Se _(aq)	Àcid selenhídric
H ₂ Te	Tel·luriür d'hidrogen	H ₂ Te _(aq)	Àcid tel·lurhídric
H ₂ O	Aigua		

□ ÒXIDS

Combinacions binàries de l'oxigen amb qualsevol altre element, excepte el fluor; ja que el fluor és més electronegatiu que l'oxigen ($\text{OF}_2 \rightarrow$ Fluorur d'oxigen).

En els òxids, l'oxigen té nombre d'oxidació -2.

• Òxids de metalls i no metalls

Formulació: E_2O_e

Nomenclatura òxids de metalls: Òxid de + nom de l'element (nombre d'oxidació)

Nomenclatura òxids de no metalls: òxid amb el prefix grec del nombre d'àtoms d'oxigen + de + nom de l'element amb el prefix grec

Exemples:

Formulació	Nomenclatura
K_2O	Òxid de potassi
CuO	Òxid de coure (II)
PbO_2	Òxid de plom(IV)
NO	Monòxid de nitrogen
N_2O	Òxid de dinitrogen
N_2O_3	Triòxid de dinitrogen
NO_2	Diòxid de nitrogen
SO_2	Diòxid de sofre
SO_3	Triòxid de sofre
P_2O_5	Pentòxid de fòsfor
CO	Monòxid de carboni
CO_2	Diòxid de carboni
SiO_2	Dioxid de silici

- **Peròxids**

Combinacions binàries de l'oxigen, que actua com a O_2^{2-} , amb els metalls alcalins i alcalinoterris.

Nomenclatura: Peròxid de + nom del metall

Exemples:

Formulació	Nomenclatura
Na_2O_2	Peròxid de sodi
BaO_2	Peròxid de bari
H_2O_2	Peròxid d'hidrògen (aigua oxigenada)

- **COMPOSTOS BINARIS ENTRE NO-METALLS**

Nomenclatura: S'anomena primer el no-metall més electronegatiu amb el prefix grec del nombre d'àtoms i el sufix **-ur** + de + nom de l'altre no-metall.

Exemples:

Formulació	Nomenclatura
PCl_3	Triclorur de fòsfor
PCl_5	Pentaclorur de fòsfor
CS_2	Disulfur de carboni
NCl_3	Triclorur de nitrogen

- **COMPOSTOS BINARIS ENTRE METALLS i NO-METALLS**

Són els que habitualment anomenem **sals**. Es formen substituint l'ió hidrogen (o varis ions hidrògens) dels hidràcids i d'alguns hidrurs per cations metàl·lics (o amb el ió amoni).

Nomenclatura: Nom de l'anió + de + nom del catió metàl·lic

Exemples:

Formulació	Nomenclatura
$NaCl$	Clorur de sodi
$CaBr_2$	Bromur de calci
Fe_2S_3	Sulfur de ferro (III)
PbS_2	Sulfur de plom (IV)
$NiCl_2$	Clorur de níquel (II)

COMPOSTOS NO BINARIS

□ HIDRÒXIDS (BASES)

Compostos iònics formats per l'anió hidròxid (OH^-) i un catió metàl·lic.

Formulació: $\text{M}(\text{OH})_m$

Nomenclatura: Hidròxid de + nom del metall

Exemples:

Formulació	Nomenclatura
NaOH	Hidròxid de sodi
$\text{Mg}(\text{OH})_2$	Hidròxid de magnesi
$\text{Fe}(\text{OH})_2$	Hidròxid de ferro (II)
$\text{Fe}(\text{OH})_3$	Hidròxid de ferro(III)

□ ÀCIDS (Oxoàcids)

Són àcids que contenen oxigen en la seva composició, a més de l'hidrogen i d'un altre element, que pot ser un no metall o bé un element de transició d'elevat nombre d'oxidació (Cr, Mn, B, C, Si, N, P, As, S, Se, Te, Cl, Br, I).

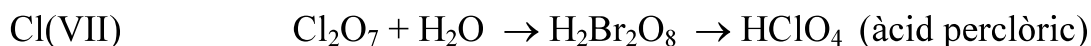
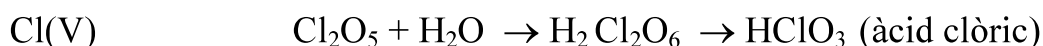
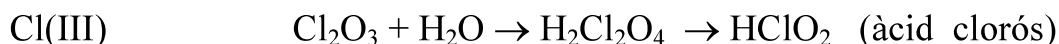
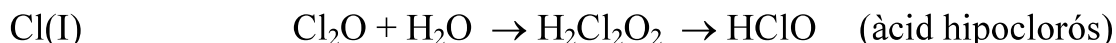
Formulació: $\text{H}_m\text{X}_x\text{O}_n$ (fórmula general)

Normalment els oxoàcids s'obtenen a partir del seu òxid corresponent i se l'hi afegeix una molècula d'aigua.

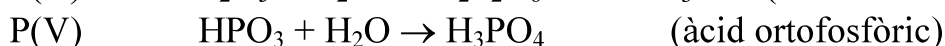
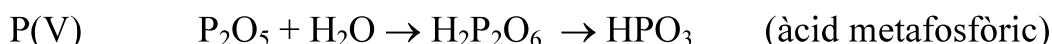
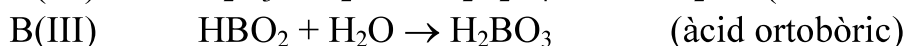
- Si l'element té dos estats d'oxidació, el més baix s'anomena **-os** i el més elevat **-ic**, per exemple:

- Si l'element té més estats d'oxidació, com els halògens, que tenen 1,3,5,7, s'anomenen **hipo-os**, **-os**, **-ic**, **per-ic**, respectivament:

- Alguns oxoàcids es poden formar amb diferent nombre de molècules d'aigua, rebent diferents noms

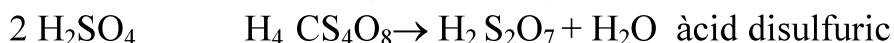
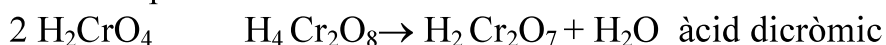
Normalment, els **orto-** s'anomenen només: àcid bòric o àcid fosfòric.

Sufix	Significat
Orto-	(més aigua)
Meta-	(menys aigua)

- Quan es substitueix un O per un S s'anomena **tio** :
Per exemple:
a partir de l'oxoàcid H_2SO_4 (àcid sulfúric), substituïm un O per un S, obtenint l'àcid tiosulfúric: $\text{H}_2\text{S}_2\text{O}_3$

- Quan s'ajunten dues molècules d'àcid amb pèrdua d'una molècula d'aigua s'anomena **di-**:

Per exemple:

Sufix	Significat
Di-	resultat de l'eliminació d'una molècula d'aigua entre dues molècules

	de l'oxoàcid corresponent.
Tio-	cas en que un àtom de sofre en substitueix un d'oxigen (donat que pertanyen al mateix grup de la taula periòdica)

+

NOM TRADICIONAL DELS ÀCIDS MÉS USUALS			
Formulació	Nom tradicional	Formulació	Nom tradicional
HClO	Àcid hipoclorós	H ₂ SeO ₃	àcid seleniós
HClO ₂	Àcid clorós	H ₂ SeO ₄	àcid selènic
HClO ₃	Àcid clòric		
HClO ₄	Àcid perclòric	H ₃ PO ₄	àcid ortofosfòric (àc. fosfòric)
		HPO ₃	àcid metafosfòric
HBrO	Àcid hipobromós	H ₄ P ₂ O ₇	àcid difosfòric
HBrO ₂	Àcid bromós		
HBrO ₃	Àcid bròmic	H ₃ AsO ₃	àcid ortoarseniós (àc. arseniós)
HBrO ₄	Àcid perbròmic	H ₃ AsO ₄	àcid ortoarsènic (àc. arsènic)
HIO	Àcid hipoiodós	H ₂ CO ₃	àcid carbònic
HIO ₂	Àcid iodós		
HIO ₃	Àcid iòdic	H ₄ SiO ₄	àcid ortosilícic (àcid sílicic)
HIO ₄	Àcid periòdic	H ₂ SiO ₃	àcid metasilícic
HNO ₂	Àcid nitrós	H ₃ BO ₃	àcid ortobòric (àc. bòric)
HNO ₃	Àcid nítric	HBO ₂	àcid metabòric
H ₂ SO ₃	Àcid sulfurós	H ₂ CrO ₄	àcid cròmic
H ₂ SO ₄	Àcid sulfúric	H ₂ Cr ₂ O ₇	àcid dicròmic
H ₂ S ₂ O ₅	Àcid disulfurós		
H ₂ S ₂ O ₇	Àcid disulfúric	HMnO ₄	àcid permangànic
H ₂ S ₂ O ₃	àcid tiosulfúric	H ₂ MnO ₄	àcid mangànic

Els anions corresponents a cada oxoàcid s'anomenen amb el sufix **-it**, si el nom de l'àcid duia el sufix **-ós**, o bé amb el sufix **-at**, quan el nom de l'àcid es feia amb el sufix **-ic**.

Oxoàcid	Anió
-ós	-it
-ic	-at

• **ALTRES SALS:**

• **Sals dels oxoàcids**

Quan l'anió d'un oxoàcid es combina amb un catió metàl·lic (o amb l'ió amoni).

Nomenclatura: Nom de l'anió + de + nom del catió metàl·lic

Exemples:

Formulació	Nomenclatura
AgNO_3	Nitrat de plata
Cu_2CO_3	Carbonat de coure (I)
LiNO_2	Nitrit de liti
ZnSO_3	Sulfit de zinc
$\text{Fe}(\text{IO}_4)_3$	Periodat de ferro (III)
$\text{Ca}_3(\text{PO}_4)_2$	Fosfat de calci
Na_2CO_3	Carbonat de sodi
KMnO_4	Permanganat de potassi

- **Sals àcides dels hidràcids i del oxoàcids**

Són aquelles sals en les quals no tots els hidrògens de l'àcid del qual deriven han estat substituïts per cations metàl·lics.

Nomenclatura: Nom de l'anió (amb prefix hidrogen-) + de + nom del catió metàl·lic

Exemples:

Formulació	Nomenclatura
NaHS	Hidrogensulfur de sodi
$\text{Ba}(\text{HSO}_3)_2$	Hidrogensulfit de bari
NaHCO_3	Hidrogencarbonat de sodi
KH_2PO_4	Dihidrogenfosfat de potassi

- **Sals hidratades**

Nomenclatura: Nomenclatura de la sal + monohidratat (dihidratat, trihidratat, etc)

Exemple:

Formulació	Nomenclatura
$\text{CoCl}_2 \cdot 6\text{H}_2\text{O}$	Clorur de cobalt (II) hexahidratat

TEMA 1. FORMULACIÓ INORGÀNICA

Exercici 0. Escriviu el símbol o anomenau el següents elements

a) Na	b) Ca
c) Cr	d) Co
e) Ag	f) P
g) Br	h) oxigen
i) potassi	j) magnesi
k) clor	l) coure
m) ferro	n) mercuri

Exercici 1. Formuleu els òxids següents:

- a) Òxid d'estronci
- b) Òxid de ferro (III)
- c) Òxid de manganès (II)
- d) Òxid de manganès (VII)
- e) Òxid de plom (IV)
- f) Monòxid de nitrogen
- g) Monòxid de carboni
- h) Òxid de coure (II)
- i) Òxid de coure (I)
- j) Òxid de ferro (III)
- k) Peròxid d'hidrogen

Exercici 2. Anomeneu els àcids que tenen la fórmula següent:

- a) HCl
- b) HI
- c) HNO_3
- d) H_2SO_3
- e) H_2CO_3
- f) H_2SO_4
- g) H_3PO_4
- h) H_3AsO_4
- i) H_2S

Exercici 3. Formuleu els següents oxoàcids:

- a) àcid iodós
- b) àcid sulfuríic
- c) àcid cròmic
- d) àcid perclòric
- e) àcid fosfòric
- f) àcid carbònic

Exercici 4. Anomeneu i formuleu els anions que teòricament són possibles dels àcids següents:

- a) HNO_2
- b) H_2SO_3
- c) H_3AsO_3
- d) Àcid hipoclorós

e) Àcid carbònic

f) Àcid fosfòric

Exercici 5. Formuleu els anions que tenen els noms següents:

a) Ió nitrit

b) Ió hidrogencarbonat

c) Ió hidrogensulfat

d) Ió dihidrogenfosfat

Exercici 6. Formuleu les sals següents:

a) Perclorat de potassi

b) Nitrat d'amoni

c) Carbonat d'alumini

d) Nitrit de ferro(III)

e) Hidrogensulfur de potassi

f) Cromat de plom (II)

g) Dihidrogenfosfat de calci

h) Sulfit de coure (II)

Exercici 7. Anomeneu els compostos que tenen la fórmula següent:

a) $\text{Fe}(\text{NO}_3)_3$

b) NaHSO_4

c) CuSO_4

d) $\text{Mg}(\text{ClO}_4)_2$

e) KMnO_4

f) NiCrO_4

Exercici 8. Completeu la taula següent:

Fórmula	Nom
	Sulfur de plata
	Perclorat de crom (III)
FeCl_2	
$\text{Na}_2\text{S}_2\text{O}_3$	
	Sulfat de plom (II)
$\text{Al}_2(\text{SiO}_3)_3$	
$(\text{NH}_4)_2\text{CO}_3$	
	Permanganat de sodi
	Àcid tiosulfuric
$\text{Cu}(\text{HS})_2$	
	Hidrogensulfat de cadmi
CuHPO_4	
	Hidrogencarbonat de magnesi

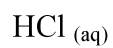
Exercici 9. Formuleu i anomeu:

Nom	Fòrmula
Ió alumini	
Ió cobalt (III)	
Amoníac	

Hidrur d'alumini

Òxid de mercuri (II)

Exercici 10. Formuleu i anomeu:

Nom	Fòrmula

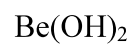
Òxid de bari

Àcid sulfhídric

Àcid dicròmic

Àcid fosfòric

Hidròxid de bari

Exercici 11. Formuleu i anomeueu:

Nom	Fòrmula
Ió perclorat	
Sulfat de calci	
Nitrat de magnesi	
Hidrogenfosfat de bari	
Àcid dicròmic	
	NaHCO_3
	PbCl_2
	K_2CO_3
	$\text{Mn}(\text{OH})_3$
	CdS

Exercici 12. Formuleu i anomeueu:

Nom	Fòrmula
Cromat de magnesi	
Hidrogensulfur d'alumini	
Sulfat de zinc	
Nitrit de cadmi	
Permanganat de plata	
	H_2MnO_4
	ClO_3^-
	$\text{Na}_2\text{S}_2\text{O}_7$
	$\text{Fe}_2(\text{SO}_3)_3$
	HCO_3^-

Exercici 13. Formuleu i anomeueu:

Nom	Fòrmula
Fosfat de coure (I)	
Òxid de magnesi	
Ió dihidrogenfosfat	
Àcid selènic	
Ió nitrat	
	NH_3
	BaO
	$\text{Co}(\text{NO}_3)_2 \cdot 6\text{H}_2\text{O}$
	$\text{Pt}(\text{SO}_4)_2$
	K_3AsO_3

TEMA 1. FORMULACIÓ INORGÀNICA

Exercici 0. Escriuiu el símbol o anomenau el següents elements

a) Na	sodi	b) Ca	calci
c) Cr	crom	d) Co	cobalt
e) Ag	plata	f) P	fòsfor
g) Br	brom	h) oxigen	O
i) potassi	K	j) magnesi	Mg
k) clor	Cl	l) coure	Cu
m) ferro	Fe	n) mercuri	Hg

Exercici 1. Formuleu els òxids següents:

a) Òxid d'estronci	SrO
b) Òxid de ferro (III)	Fe ₂ O ₃
c) Òxid de manganès (II)	MnO
d) Òxid de manganès (VII)	Mn ₂ O ₇
e) Òxid de plom (IV)	PbO ₂
f) Monòxid de nitrogen	NO
g) Monòxid de carboni	CO
h) Òxid de coure (II)	CuO
i) Òxid de coure (I)	Cu ₂ O
j) Òxid de ferro (II)	FeO
k) Peròxid d'hidrogen	H ₂ O ₂

Exercici 2. Anomeneu els àcids que tenen la fórmula següent:

- a) HCl Àcid clorhídric
- b) HI Àcid iodhídric
- c) HNO_3 Àcid nítric
- d) H_2SO_3 Àcid sulfurós
- e) H_2CO_3 Àcid carbònic
- f) H_2SO_4 Àcid sulfúric
- g) H_3PO_4 Àcid ortofosfòric (àc. fosfòric)
- h) H_3AsO_4 Àcid ortoarsènic (àc. arsènic)
- i) H_2S Àcid sulfhídric

Exercici 3. Formuleu els següents oxoàcids:

- a) àcid iodós HIO_2
- b) àcid sulfuríic H_2SO_4
- c) àcid cròmic H_2CrO_4
- d) àcid perclòric HClO_4
- e) àcid fosfòric H_3PO_4
- f) àcid carbònic H_2CO_3

Exercici 4. Anomeneu i formuleu els anions que teòricament són possibles dels àcids següents:

- a) HNO_2 nitrit: NO_2^-
- b) H_2SO_3 hidrogen sulfit: HSO_3^- sulfit: SO_3^{2-}
- c) H_3AsO_3 dihidrogen arsenit: H_2AsO_3^- hidrogen arsenit: HAsO_3^{2-}
arsenit: AsO_3^{3-}

- d) Àcid hipoclorós   hipoclorit: ClO^-
- e) Àcid carbònic   hidrogencarbonat: HCO_3^- carbonat: CO_3^{2-}
- f) Àcid fosfòric   dihidrogenfosfat: H_2PO_4^- hidrogenfosfat: HPO_4^{2-}
fosfat: PO_4^{3-}

Exercici 5. Formuleu els anions que tenen els noms següents:

a) Ió nitrit	NO_2^-
b) Ió hidrogencarbonat	HCO_3^-
c) Ió hidrogensulfat	HSO_4^-
d) Ió dihidrogenfosfat	H_2PO_4^-

Exercici 6. Formuleu les sals següents:

a) Perclorat de potassi	KClO_4
b) Nitrat d'amoní	NH_4NO_3
c) Carbonat d'alumini	$\text{Al}_2(\text{CO}_3)_3$
d) Nitrit de ferro(III)	$\text{Fe}(\text{NO}_2)_3$
e) Hidrogen sulfur de potassi	KHS
f) Cromat de plom (II)	PbCrO_4
g) Dihidrogen fosfat de calci	$\text{Ca}(\text{H}_2\text{PO}_4)_2$
h) Sulfit de coure (II)	CuSO_3

Exercici 7. Anomeneu els compostos que tenen la fórmula següent:

a) $\text{Fe}(\text{NO}_3)_3$	Nitrat de ferro (III)
b) NaHSO_4	Hidrogen sulfat de sodi

- c) CuSO_4 Sulfat de coure (II)
- d) $\text{Mg}(\text{ClO}_4)_2$ Perclorat de magnesi
- e) KMnO_4 Permanganat de potassi
- f) NiCrO_4 Cromat de níquel (II)

Exercici 8. Completeu la taula següent:

Fórmula	Nom
Ag_2S	Sulfur de plata
$\text{Cr}(\text{ClO}_4)_3$	Perclorat de crom (III)
FeCl_2	Clorur de ferro (II)
$\text{Na}_2\text{S}_2\text{O}_3$	Tiosulfat de sodi
PbSO_4	Sulfat de plom (II)
$\text{Al}_2(\text{SiO}_3)_3$	Silicat d'alumini
$(\text{NH}_4)_2\text{CO}_3$	Carbonat d'amoni
NaMnO_4	Permanganat de sodi
$\text{H}_2\text{S}_2\text{O}_3$	Àcid tiosulfuric
$\text{Cu}(\text{HS})_2$	Hidrogensulfur de coure(II)
$\text{Cd}(\text{HSO}_4)_2$	Hidrogensulfat de cadmi
CuHPO_4	Hidrogenfosfat de coure (II)
$\text{Mg}(\text{HCO}_3)_2$	Hidrogencarbonat de magnesi

Exercici 9. Formuleu i anomeu:

Nom	Fòrmula
Ió alumini	Al^{3+}

Ió cobalt (III)	Co^{3+}
Amoníac	NH_3
Hidrur d'alumini	AlH_3
Òxid de mercuri (II)	HgO
Ió hidroxil	OH^-
Ió amoni	NH_4^+
Àcid clorhídric	$\text{HCl}_{(\text{aq})}$
Bromur d'hidrogen	HBr
Hidrur de zinc	ZnH_2

Exercici 10. Formuleu i anomeu:

Nom	Fòrmula
Òxid de bari	BaO
Àcid sulfhídric	H_2S
Àcid dícròmic	$\text{H}_2\text{Cr}_2\text{O}_7$
Àcid fosfòric	H_3PO_4
Hidròxid de bari	$\text{Ba}(\text{OH})_2$
Sulfit de sodi	CaSO_3
Sulfur de calci	Na_2S
Hidròxid de berili	$\text{Be}(\text{OH})_2$
Òxid de plom(II)	PbO
Àcid perclòric	HClO_4

Exercici 11. Formuleu i anomeu:

Nom	Fòrmula
Ió perclorat	ClO_4^-
Sulfat de calci	CaSO_4
Nitrat de magnesi	$\text{Mg}(\text{NO}_3)_2$
Hidrogenfosfat de bari	BaHPO_4
Àcid dicròmic	$\text{H}_2\text{Cr}_2\text{O}_7$
Hidrogencarbonat de sodi	NaHCO_3
Clorur de plom(II)	PbCl_2
Carbonat de potassi	K_2CO_3
Hidròxid de Manganes(III)	$\text{Mn}(\text{OH})_3$
Sulfur de cadmi	CdS

Exercici 12. Formuleu i anomeu:

Nom	Fòrmula
Cromat de magnesi	MgCrO_4
Hidrogensulfur d'alumini	$\text{Al}(\text{HS})_3$
Sulfat de zinc	ZnSO_4
Nitrit de cadmi	$\text{Cd}(\text{NO}_2)_2$
Permanganat de plata	AgMnO_4
Àcid mangànic	H_2MnO_4
Ió clorat	ClO_3^-
Disulfat de sodi	$\text{Na}_2\text{S}_2\text{O}_7$

Sulfít de ferro (III)	$\text{Fe}_2(\text{SO}_3)_3$

Ió hidrogencarbonat	HCO_3^-

Exercici 13. Formuleu i anomeueu:

Nom	Fòrmula

Fosfat de coure (I)	Cu_3PO_4

Òxid de magnesi	MgO

Ió dihidrogenfosfat	H_2PO_4^-

Àcid selènic	H_2SeO_4

Ió nitrat	NO_3^-

Amoníac	NH_3

Òxid de bari	BaO

Nitrat de cobalt (II) hexahidratat	$\text{Co}(\text{NO}_3)_2 \cdot 6\text{H}_2\text{O}$

Sulfat de platí (IV)	$\text{Pt}(\text{SO}_4)_2$

Arsenit de potassi	K_3AsO_3
